

November 7-én ünnepli 10 éves fennállását a *Földmérő és Talajvizsgáló Iroda*. Évtizedes munkáját sok siker fémjelzi. Erről beszélgettünk *Gabos Györggyel*, az iroda igazgatójával, *Biczók Imre* főmérnökkel, *Regele Zoltán*, *Varga Márton* és *Egri György* osztályvezető mérnökökkel. Mind az öten egy évtizedet töltöttek el az irodánál. Tíz év alatt szinte valamennyi építkezésünkön, minden városban és ezernél több községben dolgoztak a talajvizsgálók. Ott voltak Sztálinváros bőlesőjénél, a budapesti „foghíj”-beépítések alapozásainál, dolgoztak a Dunai Cement- és Mészmű előtervezésén, vizsgálták az Erzsébet-lehetőségeit.

Elektromos talajinjekciózás

Három évvel ezelőtt jelentették az intézetnek *Sopronból*, hogy a belvárosban, s különösen a Lenin körút által határolt városrészben egyes házak falai megrepedeztek, más házak olyannyira lesüllyedtek, hogy lakhatatlanokká váltak. A talajvizsgálás szakemberei két évig figyelték a város *altalajviszonyait*, a károk okait. S felderítették: annak idején sok soproni ház töltésre épült, egyes épületeket *facölöpökre* helyeztek. Ráadásul a három évtizeddel ezelőtti csatornázás következtében tovább romlott a város *altalaja*.

Riadalomra azonban semmi okuk a soproniaknak: *a föld orvosai megmentik az épületeket*. A talajvizsgáló két mérnökének van egy találmánya, amelynek alkalmazásával Sopronban, a Lenin körúton az egyik házat tartó korhadt *facölöpöket* máris *betoncölöpökre* cserélik fel. A hagyományos eljárással szemben az úgynevezett *injektor betoncölöpökben* egy csövet helyeznek el, s ezen keresztül különleges vegyi anyagokkal szilárdítják meg a talajt, a cölöpök csúcsai alatt. De egy másik módszert is alkalmaznak a soproni „talajkúra” idején: *lengyel tapasztalatok alapján* nem sajtólással, hanem *elektromos*

árammal „injekciózzák” a laza talajt, amelynek finom szemcséi végül is megkövesednek.

Műemlékvédelem, törpevízmű

Érdekes kezdeményezés született a talajvizsgálóban a *műemlékvédelemre* is. Pótolhatatlan értékek mennek veszendőbe, műemlékeink egy részét eszi, marja a víz. Az iroda mérnökei bevezették az *elektromos szárítást*; különleges módon áramot vezetnek az átmedvesedett épületekbe, s ha kiszárad a fal, nem támadja meg többé a víz. Egyelőre még kevés a gépi felszerelés az elektromos szárításhoz, de a réginek így is csak a felébe kerül egy-egy épület kiszárítása.

A talajvizsgáló erejéhez mérten segíti a *szocialista mezőgazdaságot* is. Geológusai egy év alatt mintegy 200 újonnan alakult *termelőszövetkezet portáját* keresték fel s *szakvéleményt* adtak a vízellátás megszervezésére. Az egyre jobban tért hódító *törpevízmű* is részben a talajvizsgálók nevéhez fűződik: *egy-két mélyfúrású kútra* építik, amelynek tiszta vizét aztán a hálózatban osztják el. *Egy év alatt több tucat ilyen törpevízmű létesült az országban.*

...és a vizes budapesti pincék

Jelentették az irodának, hogy a Csepel-szigeti kutak egy része nem kap megfelelő vizutánpótlást. Az egyik csoport megbízást kapott a baj felderítésére. Alapos kutató munka után kiderült, hogy a *közeleli üzemek olyan anyagokat bocsátanak a Dunába, amelyek a meder mélyén vagy a parton lerakódva, elzárják a vízgyűjtő utakat*. A kutatás befejeztével megfelelő intézkedésekre kötelezték az érintett gyárakat.

A fővárosnak szinte minden részében vannak olyan pincék, amelyek egyre-másra megtelnek talajvízzel. Ez főként abból adódik, hogy a *felszabadulás után több gyár beszüntette saját vízművének üzemeltetését s így a*

felduzzadt talajvíz a lakóházak, üzletek pincéiben keres magának utat. A Földmérő és Talajvizsgáló Iroda kétéves vizsgálódás után elkészítette a *főváros talajvízterképét*. A térkép — amely több száz pince vizsgálat és 30 talajvízszintmérő kút havonkénti megfigyelése alapján készült — mutatja: *hol, milyen magasra emelkedik fel a talajvíz a fővárosban; a Dunán leáramló árvizek milyen hatással vannak a part közelében a talajvízszintre?*

A felmérés alapján a régi épületeknél gátat lehet szabni a talajvíz-betöréseknek, az új létesítményeknél pedig már a térkép jelzései szerint építik meg a pincéket. A talajvizetek elleni védekezés egyik módja az lenne, ha a gyárak újból bekapcsolnák régebben használt vízműveiket. A másik eljárás is hasznosnak bizonyulna: új épületeknél — amint ezt a *Royal Szállónál* tették — *talajvíz-felhasználásával oldanák meg a légkondicionálást*.

Száz év helyett öt év alatt

A Földmérő és Talajvizsgáló Iroda is elkészítette ötéves tervjavaslatát. Ebben első helyen szerepel a gépesítés. Jelenleg — hogy csak egy példát mondjunk — a városrendezési célokot szolgáló úgynevezett alaptérképek készítésének üteme lényegesen alatta marad a követelményeknek. Pedig az ötéves tervben sok pontos térkép kell a város- és községrendezésekhez: *a hagyományos módszerekkel száz év alatt sem lehetne elvégezni ezt a munkát*.

Az új eljáráshoz már megérkezett az első gépszállítmány, melynek segítségével és újjabban beállításával, *fokozatosan átternek a földi és légi sztereo-fotogrammetriára*. A műemléképületek helyreállításánál is ezt a mérési módszert alkalmazzák a *Földmérő és Talajvizsgáló Iroda* mérnökei. Az épületekről fényképsorozatokat készítenek. Ezután a képeket különleges értékelő műszerben helyezik el, amelynek segítségével *mérhetik a ház homlokzatának és díszítményének hosszát, szélességét, sőt, szükség esetén a bemélyedések mélységét is*. A fényképezéssel, illetve a fotogrammetriai módszerrel azonos idő alatt tízszer annyi műemlék rajzát készíthetik el anélkül, hogy a mérések miatt körül kellene állványozni az épületet.

Néhány hónappal ezelőtt kezdték meg az új módszer mérést és már hét műemlék pontos rajzát készítették el. Egyebek között *három soproni ház, a tépei kastély, egy várrom és legutóbb a Technika Háza*, (a volt Tözsdepalota) rajzait szerkesztették meg. Csupán az utóbbinál mintegy 140 000 forintos takarítottak meg az állványozás elhagyásával. Rövidesen megkezdik a fotogrammetriai méréseket az *Operaháznál*, a homlokzati falak helyreállítási tervének előkészítésére is.

Az új módszerrel pontos méréseket végeznek olyan területeken is, amelyeket eddig hagyományos geodéziai műszerekkel nem tudtak megközelíteni. Így például a *külszini bányák fejlesztésének tervezéséhez több száz méter meredek bányafal jelenlegi állapotáról készítették pontos rajzokat*. A nagy munkát *Szörényi János* osztályvezető mérnök irányítja.

A közelgő jubileumot az iroda a számadás fontos állomásának tekinti, amely a közeli és távolabbi jövő feladataira lelkesít.

Közégi Frigyes

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

A FÖLD ORVOSAI

Tíz éves a Földmérő és Talajvizsgáló Iroda

Magyarország

1960. okt. 18.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fűz.)

(Oldal)

Személy

Helyszám

Idő *1950 - 1960*

Tárgy

Osztályozás

526 (06)